

עולת שבת בשבתו

ת"ת תורה ויראה דרבינו יואל ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פה ק"ק קרית יואל יע"ו

כוחו ו' תשע"ב לפס

פרשת לך לך

דורש' טוב

ואגדלה שמך, זאגט רש"י זה שאומרים

אלקי יעקב: לכאורה דארף מען פארשטיין דעם

שייכות פון די צוויי זאכן?

זאגט הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל א הערליכן

תירוץ, ווייל אין די מפרשים שטייט אז די ווערטער

אברהם יצחק יעקב האט 13 אותיות, אזויפיל

וויפיל עס באטרעפט אח"ד. אזוי אויך די פיר נעמען

פון די אמהות שר"ה רבקה רח"ל לא"ה, איז דרייצן

אותיות, צוזאמען איז דאס 26 אותיות, וואס דאס

קומט אויס וויפיל דעם אייבערשטנס נאמען י-ה-ו-

ה.

דער נאמען יעקב איז פיר אותיות, דער נאמען

ישראל איז פינף אותיות, קומט אויס אז אויב רופט

מען יעקב מיטן נאמען ישראל וועט דאס נישט

שטימען מיטן שם הוי"ה, און דאן וועט מען מוזן

רופן אברהם מיטן נאמען אברהם, אז עס זאל זיין 26

אותיות, אבער אזוי ווי חז"ל זאגן (ברכות י"ג ע"א) אז

ידעיות פון די וואך

די משנה זאגט אין אבות (פרק ה') עשרה נסיונות

נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולם, להודיע כמה

חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום. וועלן מיר יעצט

לערנען די 10 נסיונות מיט וואס אברהם אבינו איז

געפרובט געווארן.

דער ערשטער נסיון: איז געווען אין אור כשדים,

דער גרויסער צער וואס ער האט געהאט בשעת דער רשע

נמרוד האט אים אריינגעווארפן אין קאלעך אויבן.

דער צווייטער נסיון: איז געווען ווען השי"ת האט

אים געזאגט לך מלך מארצך וממלדתך, וואס דאס איז א

גרויסער צער פאר א מענטש איבערצולאזן זיין הויז און

זיין משפחה מיט גוטע פריינד, בפרט ווען השי"ת האט

אים ניטאמאל געזאגט צו וועלכע לאנד ער דארף גיין.

דער דריטער נסיון: איז געווען דער הונגער ווען

אברהם אבינו איז אנגעקומען קיין ארץ כנען, ווען אין די

גאנצע וועלט איז דא צו עסן אויסער אין ארץ כנען,

פונדעסוועגן איז אברהם נישט צוריק געגאנגען צו זיין

טאטנ'ס הויז קעגן דעם רצון ה', נאר ער איז געגאנגען

קיין מצרים.

דער פערטער נסיון: איז געווען ווען אנקומענדיג

ווער עס רופט אברהם, אברם, איז עובר אויף א עשה, מוז מען זאגן דוקא יעקב און נישט ישראל.

דאס זאגט רש"י דער אייבערשטער האט געזאגט פאר אברהם, ואגדלה שמך אז ער וועט הייסן אברהם נישט אברם, וועגן דעם זה שאומרים אלקי יעקב, אז מ'מוז זאגן דוקא אלקי יעקב און נישט אלקי ישראל.

פרפראות לזכמה

לך לך: דער באר מים חיים איז מסביר דעם לשון 'לך לך', ווייל באמת גארנישט וואס א מענטש טוט אויף די וועלט איז נישט זיינס, ווייל עס בלייבט נישט זיינס, נאר די תורה ומצוות וואס מ'טוט אויף די וועלט דאס איז זיינס און דאס נעמט מען זיך מיט אויף אייביג.

דאס האט דער אייבערשטער געזאגט פאר אברהם אבינו 'לך' גיי קיין ארץ ישראל, 'לך' און דאס וועט בלייבן דיינס אויף אייביג.

ומלכי צדק מלך שלם: דער ייטב לב זי"ע ברענגט א טייטש בשם זיין פעטער דער ארי' דבי עילאי זי"ע:

ומלכי צדק, דאס איז שם בן נח, הוציא האט ארויסגעלערנט אז מיט די זאך פון לחם ויין, קען מען דינען דעם אייבערשטן בשעת ווען מען עסט און מען טרינקט און מ'איז עוסק אין גשמיות'דיגע ענינים, און אין די זעלבע צייט והוא כהן לקל עליון, בלייבט ער א עבד פארן באשעפער, און ער דינט דעם אייבערשטן אפילו מיטן עסן און טרינקען.

קיין מצרים האט מען אוועקגענומען שרה צו פרעה, און ער האט זיך נישט אפגערעדט דערויף.

דער פינפטער נסיון: איז געווען ווען אלע קעניגן האבן זיך צוזאמענגענומען קעגן אים צו א מלחמה, און זיי האבן געזאגט לאמיר אנהייבן מיט לוט, און אברהם וועט זיך אוודאי קומען אננעמען פאר אים, און דעמאלטס וועלן מיר קענען הרגענען אברהם ח"ו. אברהם אבינו האט טאקע מלחמה געהאלטן מיט זיי וואס דאס האט אים צוגעברענגט א גרויס צער אז ער האט געדארפט הרגענען מענטשן.

דער זעקסטער נסיון: איז געווען ווען הקב"ה האט אים געוויזן ביים ברית בין הבתרים אלע צרות און גלויות וואס אידישע קינדער וועלן ליידן, און ער האט געברויכט אויסוועלן וואס ער וויל ענדערש, גלות אדער גהנם.

דער זיבעטער נסיון: איז געווען ווען דער אייבירשטער האט אים געהייסן זיך מל זיין ביי די 99 יאר, און זיין צער איז געווען זייער גרויס.

דער אכטער נסיון: איז געווען ווען אבימלך מלך פלשתים האט אוועקגענומען שרה.

דער ניינטער נסיון: איז געווען ווען שרה האט געזען אז ישמעאל וויל הרגענען יצחק, האט זי געהייסן אז אברהם זאל פארטרייבן הגר מיט ישמעאל פון זיין שטוב, און הש"ת האט געזאגט "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה", אברהם האט געהאט זייער א גרויסע צער צו פארשיקן זיין קינד פון שטוב.

דער צענטער נסיון: איז געווען ביי די עקידה, ווען דער אייבערשטער האט אים געהייסן מקריב זיין פאר א קרבן יצחק, וואס ער האט געבוירן ביי די 100 יאר.

מעשה רב

דעמאלטס פארוואס האט ער נאכדעם געזאגט הפרד נא מעלי? אדרבא ער וואלט אים געדארפט בעטן אז מען זאל ווייטער גיין אינאיינעם און זיך נישט קריגן.

נאר וואס דען - האט דער רבי געענטפערט - אברהם אבינו האט נישט געפירט קיין שום מחלוקה מיט לוט, נאר אברהם האט כסדר אויסגעלערנט פאר זיינע מענטשן אז מען טאר זיך נישט אוועקירן פון דרך התורה, און מען מוז זיך דערווייטערן פון יעדע זאך וואס איז נישט אויסגעהאלטן עפ"י תורה. לוט האט געטוהן פארקערט, ער האט געפרעדיגט 'כוחי ועוצם ידי' מען דארף ניצן דעם אייגענעם כח, און כאפן אר"י פאר די צייט מיט געוואלד.

דאס האט גורם געווען אז ווען ס'איז געקומען צום פאשען אין פרעמדע פעלדער, האט אויסגעבראכן א מחלוקה צווישן די פאסטוכער, כאטש אברהם אבינו האט זיך פערזענליך נישט געקריגט מיט לוט, אבער צווישן די רועים, צווישן זיינע מענטשן מיט זיינע מענטשן איז געווען א מריבה, זיי האבן זיך אנגעהויבן צו קריגן איבער די זאכן וואס זייערע רבי'ס האבן זיי געלערנט, די פאסטוכער פון אברהם האבן געשריגן אז ס'איז א געפערליכע עבירה צו נעמען אר"י פאר די צייט, און די פאסטוכער פון לוט האבן געשריגן 'ניין! מ'מוז ווייזן כוחי ועוצם ידי'.

דערפאר האט אברהם אבינו געזאגט פאר לוט 'אל נא תהי מריבה ביני וביניך' מיר קריגן זיך נישט און מיר פירן נישט ח"ו קיין מחלוקת ח"ו, אבער פון די אנדערע זייט זאגסטו דאך זאכן וואס איז כנגד התורה, דעריבער כדי עס זאל נישט איבערדען מיינע מענטשן בעט איך דיר 'הפרד נא מעלי' לאמיר זיך צושיידן כדי דינע מענטשן זאלן נישט האבן קיין השפעה אויף מיינע מענטשן.

די מענטשן וואס זענען געווען ביים באווד פון יענעם רב ביים רבי'ן, האבן הערשט יעצט פארשטאנען די תשובה אויף זיין קשיא, און פארוואס מען קען נישט האבן קיין שייכות מיט אזעלכע מענטשן.

עס איז געווען אין די ערשטע יארן וואס דער רבי בעל דברי יואל זי"ע איז געווען אין אמעריקע, איז געווען א געוויסער רבי וואס איז נאך די מלחמה פארקראכן און ער האט אנגעהויבן צו פרעדיגן דרשות פאר ציוניזם. ווי פארשטענדליך האבן זיך די סאטמארע חסידים אפגעטרייסעלט פון יענעם, און נישט געוואלט האבן קיין שייכות מיט אים.

אין א געוויסן פרייטאג איז צום רבי'ן אריבערגעקומען איינער פון די חשוב'ע רבי'ס, וואס האט זיך נאנט געהאלטן מיטן רבי'ן, און ער האט געבעטן דעם רבי'ן אז ס'זאל זיין שלום מיט יענעם רבי'ן, ווייל ס'איז נישט גוט ווען ערליכע אידן קריגן זיך, דער רבי האט יענעם רבי'ן אויסגעהערט, אבער מתמת כבודו האט ער אים נישט גענטפערט אויפן פלאץ.

יענעם שבת ביי שלש סעודות האט דער רבי אנגעהויבן צו זאגן: די תורה דערציילט 'ויהי ריב בין רועי מקנה אברהם ובין רועי מקנה לוט', אז די פאסטוכער פון אברהם אבינו מיט די פאסטוכער פון לוט האבן זיך געקריגט, און ווי רש"י הק' דערציילט איז דאס געווען ווייל די פאסטוכער פון אברהם האבן גע'טענה'עט אז ארץ ישראל באלאנגט נאכנישט פאר אונז, און די פאסטוכער פון לוט האבן גע'טענה'עט אז יא, האט אברהם געזאגט פאר לוט 'אל נא תהי מריבה ביני וביניך' לאמיר זיך נישט קריגן, הלא כל הארץ לפניך, הפרד נא מעלי, טייל זיך אפ פון מיר, גיי ערגעץ אנדערש.

האט דער רבי געפרעגט עטליכע קשיות, קודם דארף מען פארשטיין, פארוואס האבן זיך די פאסטוכער געדארפט קריגן, אויב איז געווען א מחלוקה פאר וועמען אר"י באלאנגט איז דאך דאס נאר נוגע געווען פאר אברהם מיט לוט, פארוואס האבן זיך די פאסטוכער געקריגט?

נאכמער איז שווער, אויב האט אברהם אבינו געהאלטן אז מ'טאר זיך נישט קריגן ווי ער האט געזאגט 'אל נא תהי מריבה'.

הילולא דצדיקא

קומענדיגן דינסטאג י"א חשוון איז די יארצייט פון הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאבל זי"ע בעמח"ס מאור עינים, פון די גרעסטע תלמידים פונעם מעזריטשער מגיד זי"ע.

וועלן מיר דערציילן א מעשה פונעם הייליגן מאור עינים וואס האט שייכות מיט די וואכעדיגע סדרה.

דער מאור עינים זי"ע פלעגט אסאך עוסק זיין אין די מצוה פון "פדיון שבויים", ער פלעגט ארומגיין זאמלען געלט פאר אידן וואס זענען געזעסן אין תפיסה, און ער האט זיי אויסגעלייזט.

איינמאל זייענדיג אונטערוועגענס אין א פרעמדע שטאט, האט זיך געמאכט אז מ'האט אים געכאפט און מ'האט אים איינגעזעצט אין תפיסה. דער מאור עינים האט געהאט דערפון גרויס עגמת נפש, און וויפיל ער האט מפשפש געווען אין זיינע מעשים האט ער נישט געקענט טרעפן די ריכטיגע סיבה פארוואס ער זאל נענט ווערן און דארפן זיצן אין תפיסה.

האט זיך באוויזן צו אים אין תפיסה אן אלטער איד, און יענער האט אים געזאגט אזוי:

"דער אייבערשטער האט געזאגט פאר אברהם אבינו, לך לך מארצך, און רש"י זאגט להנאתך ולטובתך, וואס פארא הנאה איז דאס געווען פאר אברהם אבינו צו גיין אין גלות?

נאר אברהם אבינו איז דאך געווען דער מקור החסד, זיין שטוב איז געווען אפן פאר געסט 24 שעה א טאג, אבער אברהם אבינו אליין האט קיינמאל נישט געהאט דעם געפיל וואס פארא גרויסע טובה ער טוט פאר א גאסט בשעת ווען ער נעמט אים אריין אין שטוב און ער גיט אים צו עסן און צו טרינקען, דעריבער האט אים דער אייבערשטער געהייסן גיין אין גלות "להנאתך ולטובתך", ווייל נאכדעם וואס דו וועסט אליינס זיין א גאסט אונטערוועגענס וועסטו גאר אנדערש שפירן, מיט פיל מער הנאה און פארגעניגן."

"פאר די זעלבע סיבה" האט דער גאסט אויסגעפירט "האט מען פון הימל געפירט אז איר זאלט זיצן אין תפיסה, טאקע ווייל איר זענט אזויפיל עוסק אין די מצוה, זאלט איר שפירן ווי ביטער עס שפירט וואס זיצט אין תפיסה, און ווי גרויס עס איז שכר מיט די מצוה פון פדיון שבויים."

א קורצע צייט שפעטער איז דער מאור עינים זי"ע באפרייט געווארן פון תפיסה, און מ'האט אים מגלה געווען פון הימל אז דער אלטער איד איז געווען אברהם אבינו ע"ה. זכותו יגן עלינו.

ועיון תפילה

מיר לערנען די וואך אין די סדרה אז ווען אברהם אבינו איז געגאנגען קיין ארץ ישראל האט ער זיך אפגעשטעלט אין שכם מתפלל זיין אויף זיינע אייניקלעך וואס וועלן פירן מלחמה אין שכם.

חכמינו ז"ל אין מס' סנהדרין (דף מ"ד ע"ב) לערנען ארויס פון דעם לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, אז מ'דארף אלעמאל פריער בעטן פון השי"ת נאך איידער די צרה קומט, ווייל ווען נישט די תפילה פון אברהם אבינו וואס ער בעט פאר זיינע שפעטעדיגע דורות וואלט ווען ח"ו גארנישט געבליבן פון כלל ישראל. ווייל ווען יהושע בן נון האט איינגענומען ארץ ישראל האט ער געשיקט די אידן אליינס מלחמה האלטן אין עי, 36 אידן זענען אומגעקומען און די איבריגע זענען נאר ניצול געווארן אין זכות פון די תפילה פון אברהם אבינו.

זאגט דארט רש"י הק' אז ווען אייב האט געליטן זיינע שווערע יסורים, האבן אים זיינע חברים געזאגט אז ווען ער וואלט ווען מקדים געווען פריער די תפילה פאר די צרה, וואלט מען פון הימל געשטארקט זיינע כוחות אז די יסורים זאלן נישט קומען.

רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע (וושלח ק"ה) איז מסביר דעם טעם פארוואס א תפילה פאר א צרה העלפט מער, ווייל 'השטן מקטרג בשעת הסכנה', בשעת א סכנה איז דער שטן מקטרג און ער רעדט שלעכטס אז מ'זאל נישט דורכלאזן קיין תפילה אין די צייט פון א סכנה, אבער אויב ער האט שוין מקדים געווען די תפילה פריער, נאך איידער דער שטן קומט מקטרג זיין ווערן אלע תפילות יא אנגענומען, און שפעטער נאכן קיבול תפילות וועט דער אייבערשטער נישט לאזן אויספירן זיינע פלענער.